

Datum beslissing 27 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J.L. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: [aangeklaagde],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Onze Lieve
Vrouwe van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 januari 2012. Op 4 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], provinciale overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes.

Op 31 mei 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Ter zitting is de klacht tegen [aangeklaagde] die onderdeel uitmaakt van het klaagschrift, aangehouden teneinde steunbewijs te vergaren. De klachten tegen de aangeklaagden [naam] en [naam] die eveneens onderdeel uitmaakten van het klaagschrift zijn reeds afgedaan onder zaaknummer 2011 T 318 (1).

Klager is verschenen in het bijzijn van zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.J.L. Bomers. Namens de Congregatie is verschenen [naam], provinciale overste van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes.

Op 31 juli 2012 is bij de griffie van de Klachtencommissie een verklaring binnengekomen van [naam]. Hierop is door de Congregatie, ondanks rappelleren, niet gereageerd. Ander steunbewijs is niet binnengekomen.

2. De klacht

2.1 Klager was negen jaar oud toen hij samen met twee andere broers in [instelling] in [plaats] werd ondergebracht. Aanvankelijk werd klager samen met zijn broers in groep 3 geplaatst, zijn broers werden na circa een jaar van hem gescheiden. Klager is tot zijn 19^e jaar op [instelling] gebleven.

2.2 [Aangeklaagde] was ziekenbroeder. Zijn persoonlijkheid was licht ontvlambaar, hij kon snel boos worden en deelde veelvuldig straffen uit. Op een ochtend moest klager met aangeklaagde meekomen naar de badkamer bij de ziekenzaal. Klager moest zich uitkleden en in bad gaan. In het klaagschrift heeft klager gesteld dat aangeklaagde zich bevredigde in het bijzijn van klager. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager zijn verklaring in het klaagschrift aangepast in die zin dat aangeklaagde de hand van klager pakte en dat hij aangeklaagde moest aftrekken, althans dergelijke bewegingen maken. Dit is eenmaal gebeurd. Aangeklaagde heeft klager nooit betast. Het was een verwarrende gewaarwording voor klager. Enerzijds was er het liefdeloze, kille regime waarin normen en waarden gepredikt werden en anderzijds de stiekeme persoonlijke aandacht en seksuele toenadering.

2.3 Toen klager nog in [instelling] woonde heeft hij zijn huidige echtgenote ontmoet. De gebeurtenissen in [instelling] hebben diepe sporen achtergelaten. Zo vertrouwt hij mensen niet of nauwelijks en is hij achterdochtig. Hij doet het liefst dingen alleen. Ook zijn contact en communicatie met anderen verloopt moeizaam. De gevoelens van onmacht en eenzaamheid zijn hem altijd bij gebleven. Dat hij nu is wie hij is heeft klager te danken aan zijn vrouw die hem altijd veel liefde en steun heeft gegeven. Samen hebben zij ook twee kinderen. De voorbereidingen van het klaagschrift hebben klager opnieuw veel leed bezorgd.

2.4 Klager wenst in zijn recht te worden hersteld. Hij wenst dat namens de Congregatie schriftelijk erkend wordt dat het seksueel misbruik door aangeklaagde heeft plaatsgevonden. Tevens wenst hij schriftelijke excuses van de Congregatie voor de negatieve gevolgen die klager heeft ondervonden in zijn persoonlijke leven.

3. De reactie van de Congregatie

[Aangeklaagde] is overleden en kan geen weerwoord geven. De provinciale overste, [naam] voornoemd, heeft inhoudelijk gereageerd. Aangeklaagde heeft in 1961 de opleiding tot ziekenverpleging B in het psychiatrisch ziekenhuis [naam] te [plaats] gevolgd. In 1965 ging aangeklaagde naar [instelling] in [plaats], hij heeft daar tot 1976 gewerkt. [Provinciale overste] heeft mondeling van een medebroeder vernomen dat aangeklaagde in die tijd gearresteerd is geweest wegens seksueel misbruik. Na zijn vrijlating in januari 1976 heeft hij als chauffeur van de provinciale overste gewerkt. In 1977 heeft hij wederom in [instelling] gewerkt. Er zijn geen andere meldingen of aanwijzingen bekend van seksueel misbruik.

De handelwijze zoals omschreven in het klaagschrift wordt ten zeerste afgekeurd. Er is ernstig misbruik gemaakt van de positie die de broeder bekleedde maar ook van de kwetsbaarheid en lichamelijke integriteit van klager. Het leed dat de gebeurtenissen bij klager veroorzaakt hebben, treft de provinciale overste zeer. De R.K.- Kerk waar de Congregatie deel van uitmaakt, was blijkens het rapport van de commissie Deetman gericht op de eigen reputatie en de plegers. Er was geen enkele aandacht voor de slachtoffers van wangedrag van geestelijken, waardoor dezen zonder enige begeleiding en verontschuldigen achterbleven. De R.K.-Kerk en de Congregatie zijn hier ernstig in gebreke gebleven. Juist vanuit het christelijke gedachtengoed had de kerk er voor de hulpbehoevenden moeten zijn. De

provinciale overste geeft aan dat hij op grond van de ter beschikking staande gegevens noch kan bevestigen noch kan ontkennen dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik jegens klager maar dat hij geen redenen heeft om aan te nemen dat klager niet de waarheid spreekt. Mondeling heeft hij van een medebroeder vernomen dat aangeklaagde eind 1975 begin 1976 zou zijn gearresteerd naar hij aanneemt wegens seksueel misbruik en een korte tijd heeft vastgezeten. De provinciale overste wil de pijn erkennen die klager heeft geleden. Daarvoor biedt hij zijn oprechte verontschuldiging aan. Ter zitting heeft de provinciale overste nog gewezen op de mogelijkheid voor klager om zich aan te sluiten bij de lotgenotengroep van personen die [instelling] verbleven hebben.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer 45 jaar verstreken sedert de feiten, die klager [aangeklaagde] verwijt, zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van [aangeklaagde] zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden dat klager seksueel misbruikt is door [aangeklaagde] en overweegt hiertoe als volgt. Klager heeft een gedetailleerde verklaring ter zitting van de Klachtencommissie afgelegd die geloofwaardig is, juist omdat hij verklaart dat [aangeklaagde] hem niet heeft aangeraakt. Voorts heeft klager verteld dat [aangeklaagde] in diens herinnering is "ontslagen" vlak voordat klager zelf in 1976 uit [instelling] vertrok. Dit laatste wordt ondersteund door de na de zitting van de Klachtencommissie binnengekomen verklaring van [naam] die in de periode van 1970 tot 2000 als groepsleidster werkzaam is geweest in [instelling]. Zij verklaart dat zij van een aantal jongens heeft vernomen dat [aangeklaagde] heel handtastelijk bij hen was en dat [aangeklaagde] [instelling] heeft moeten verlaten vanwege seksueel misbruik. Daarnaast gebruikt de Klachtencommissie als steunbewijs de mondelinge verklaring van een medebroeder van [aangeklaagde] aan de provinciale overste dat [aangeklaagde] omstreeks 1975 /1976 zou zijn gearresteerd voor seksueel misbruik en daarvoor korte tijd gedetineerd is geweest. Uit de archieven blijkt voorts dat [aangeklaagde] werkzaam is geweest in [instelling] tot januari 1976, daarna kreeg hij ander werk. Gelet op het voorgaande, in onderling verband en samenhang bezien, is de Klachtencommissie van oordeel dat het seksueel misbruik door [aangeklaagde] jegens klager zoals boven omschreven, aannemelijk is geworden.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door [aangeklaagde] met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een autoriteit.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De provinciale overste heeft ter zitting een eerste stap gedaan om het

leed van klager te verzachten door namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciale overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes de klacht gegrond te verklaren, schriftelijk namens de Congregatie te erkennen dat het misbruik heeft plaatsgevonden en schriftelijk excuses aan te bieden voor het misbruik en de negatieve gevolgen hiervan voor klager.

Dit advies is vastgesteld op 27 september 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de provinciale overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de provinciale overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de provinciale overste.